

O IZOBRAZBI MLJEKARSKIH KADROVA

Mljekarski radnici za potrebe mljekarstva u SFRJ školuju se u Mljekarskoj školi u Pirotu i Mljekarskom centru u Kranju.

Dosadašnji sistem školovanja ne odgovara više potrebama svih mljekarskih radnih organizacija. Škole su dosad davale apsolvante, koji bi trebali znati obavljati radne operacije na svim radnim mjestima u mljekari. Takve stručne radnike trebaju danas manje mljekare, jer u njima zbog malih kapaciteta ne dolazi do veće diobe rada.

U svim većim mljekarama specijalizacija stručnih radnika svakog je dana sve potrebna, zato sadašnji sistem njihove izobrazbe nije više najprikladniji.

Postavlja se pitanje, da li mogu učenici za dvije godine školovanja naučiti sve radne operacije u struci, te uspješno obavljati radove na svim radnim mjestima?

Svaka radna organizacija očekuje od svog stručnog radnika, da već kod nastupa uspješno izvršuje postavljenе zadatke na radnom mjestu. Apsolvent stručne škole, koji je za vrijeme školovanja učio sve radove, a nije se specijalizirao za određeno zvanje, nije u stanju zadatak izvršiti.

Kod organizacije nastave i prilagođavanja škole potrebama radnih organizacija, sa školskom godinom 1964/65 promijenit će se način školovanja u Mljekarskom školskom centru u Kranju. Škola će primiti učenike kao i dosad u jedan zajednički razred. Kod prijave za upis u školu kandidati moraju navesti za koje zvanje se žele specijalizirati u toku pohađanja škole. Prema željama učenika odnosno mljekara, koje budu stipendirale učenike u školi, oni će se razvrstati u tri skupine za zvanja: mljekar, sirar i mljekarski laborant. Opći i neki stručni predmeti su isti za sva tri zvanja, a kod specijalnih stručnih predmeta učenici odijeljeno pohađaju nastavu. Razumljivo je, da će svaki učenik, bez obzira, za koje se zvanje opredijelio, slušati osnove svih stručnih predmeta te tako dobiti osnovno stručno znanje.

Kao kod nastave tako i kod praktičnog rada učenici se specijaliziraju u zvanju. Npr. sirar, koji praktično radi na svim radnim mjestima, da se upozna s radnim operacijama u sirarni radi po posebnom programu, za što mu je odmjereno najviše vremena da radi. Isti način obuke vrijedi i za zvanje laborant. Za zvanje mljekar predviđeno je osposobljavanje učenika za radne operacije kod pripremanja mlijeka za konzum, izrade maslaca, pripremanja mlječnih napitaka kao i osnove znanja sirarstva.

Profili za sva tri zvanja su široki. Uska specijalizacija vrši se prema potrebi u samoj radnoj organizaciji.

Za vrijeme školovanja nastava učenika dopunjuje se stručnim ekskurzijama naročito za uske specijalnosti, za koje učenici nemaju prilike da praktičnim radom nauče u školi odnosno u mljekari, u kojoj se obučavaju u praktičnom radu (proizvodnja mlječnog sladoleda, mlječnog praška).

Tehnološko i tehničko osposobljavanje učenika bit će mnogo bolje u potpuno rekonstruiranoj mljekari u Kranju, koja će se završiti u ovoj godini.

Sva oprema je nova, savremena, povećane su prostorije za preradu i pripremanje mlijeka u bocama, sve prostorije su opremljene klima napravama itd. Osim proizvodnje mlijeka u prahu i mlječnog sladoleda učenici imaju mogućnosti učiti sve procese kod izrade mlječnih proizvoda. Do jeseni ove godine škola će biti verificirana kao Poklicna škola, zato treba osim profila, koji su već lani izrađeni, pripremiti odgovarajuće programe, učila, skripta i druge uslove za verifikaciju.

Osim »poklicne« (stručne) škole (škola s praktičnom obukom) osnovana je u Kranju god. 1960. »Tehniška mlekarska škola«, koja je već u junu 1963. dala prve absolvente.

Otvaranje ove škole prodiskutirano je u širim krugovima predstavnika mljekarskih organizacija i školskih organa. Između absolvenata mljekarskih škola i agronoma, koji se specijaliziraju za tu struku, nedostaje stručnih radnika, koji bi u mljekarama s odgovornošću preuzeli dužnosti stručnih rukovodilaca; poslovođe, vođe pojedinih odjeljenja, šefa terenske kontrole, tehničkog rukovodioca i dr.

Da bi absolventi Tehničke škole mogli izvršavati svoje zadatke, stručna naobrazba daje se po nastavnom programu, u kojem je obuhvaćena i opća naobrazba kao i potrebno znanje ekonomike, strojarstva i tehnologije.

Kod početka rada te škole došlo je i do nekih propusta, koji se uklanjaju tokom rada sa stečenim iskustvima. Naročito je bilo poteškoća kod praktičnog rada, jer su radovi na rekonstrukciji mljekare ometali bolju organizaciju nastave.

U školu se mogu upisati samo absolventi mljekarskih škola s trogodišnjim stažem u mljekarstvu. Školovanje je dakle dvostepeno. U anketi je većina bila mišljenja, da je bolji dvostepeni studij, koji traje dva puta po dvije godine a u međuvremenu praksa od četirigodišnjeg neprekidnog studija. Ovo stanovište mljekare su opravdavale time, da učenici s osmogodišnjom školom nakon četiri godine Tehničke škole nemaju dovoljno iskustva, te ne bi mogli uspješno obavljati sve dužnosti kako bi to mogli oni, koji su pohađali školu nakon izvjesne prakse.

Među posjetiociima škole nalazi se i nekoliko starijih, koji imaju dosta praktičnih iskustava, ali imaju poteškoće s teorijom (opći predmeti). Taj nedostatak pokušavaju nadomjestiti marljivim učenjem, te im to uglavnom uspijeva.

Stručno znanje (radovi na nekim strojevima), koje nemaju mogućnosti da steknu u Kranju, stižu na stručnim ekskurzijama.

Osim školovanja u redovitim školama Mljekarski školski centar ima dužnost, da pomogne radnim organizacijama kod stručnog osposobljavanja radnika. Taj zadatak izvršit će održavanjem različitih seminara i kurseva za specijalizaciju onih radnika, koji nemaju dovoljno teoretskog kao ni praktičnog znanja za pojedina radna mjesta te za absolvente mljekarskih škola, da se upoznaju s novim tekovinama u struci.

Novim sistemom izobrazbe kao i nagrađivanja radnika u privredi otpada održavanje seminara i kurseva za sticanje kvalifikacija i visoke kvalifikacije. Uspjeh rada svakog radnika ovisi o njemu samom (stručno znanje, marljivost, spretnost, zalaganje) te je po uspjehu i nagrađen. Zato njegov lični dohodak ne smije ovisiti samo o papirnatij svjedodžbi, koju dobije u školi ili polaganjem ispita, već od njegova doprinosa na radnom mjestu. Taj doprinos je svakako u najvećoj mjeri ovisan o stručnom znanju koje je stekao u školi ili priučavanjem na radnom mjestu, te upotpunjavanjem znanja na seminarima i kursevima.